

Piatok 26. novembra 2020

P9_TA(2020)0327

Hodnotenie európskych volieb

Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2020 o hodnotení európskych volieb (2020/2088(INI))

(2021/C 425/11)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), a najmä na jej články 10, 14 a 17 ods. 7,
- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a najmä na jej články 20 a 22,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej články 21, 39 a 52 ods. 1,
- so zreteľom na vyhlásenie k článku 17 ods. 6 a 7 Zmluvy o Európskej únii pripojené k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, na ktorej bola prijatá Lisabonská zmluva,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, najmä na jej článok 21,
- so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, najmä na jeho článok 25,
- so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD), najmä na jeho článok 29,
- so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv, najmä na jeho zásadu 1,
- so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/994 z 13. júla 2018, ktorým sa mení Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 ⁽¹⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskej rady (EÚ) 2018/937 z 28. júna 2018, ktorým sa stanovuje zloženie Európskeho parlamentu ⁽²⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2018/767 z 22. mája 2018, ktorým sa stanovuje termín pre deviate priame a všeobecné voľby poslancov Európskeho parlamentu ⁽³⁾,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/673 z 3. mája 2018, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií ⁽⁴⁾,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2019/493 z 25. marca 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 1141/2014, pokiaľ ide o postup overovania porušovania pravidiel o ochrane osobných údajov v kontexte volieb do Európskeho parlamentu ⁽⁵⁾,
- so zreteľom na Rámcovú dohodu o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou, v znení jej zmien ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 178, 16.7.2018, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 165 I, 2.7.2018, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 129, 25.5.2018, s. 76.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 114 I, 4.5.2018, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 85 I, 27.3.2019, s. 7.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 304, 20.11.2010, s. 47.

Piatok 26. novembra 2020

- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2015 o reforme volebného zákona Európskej únie ⁽⁷⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2017 o zlepšení fungovania Európskej únie využitím potenciálu Lisabonskej zmluvy ⁽⁸⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2017 o možnom vývoji a úpravách súčasnej inštitucionálnej štruktúry Európskej únie ⁽⁹⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 18. apríla 2018 o návrhu rozhodnutia Rady, ktorým sa stanovuje termín pre deviate priame a všeobecné voľby poslancov Európskeho parlamentu ⁽¹⁰⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. februára 2018 o zložení Európskeho parlamentu ⁽¹¹⁾,
  - so zreteľom na svoje rozhodnutie zo 16. júla 2019 o voľbe predsedu Komisie ⁽¹²⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 10. októbra 2019 o zahraničnom zasahovaní do volieb a dezinformáciách vo vnútroštátnych a európskych demokratických procesoch ⁽¹³⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2019 o stave diskusie o budúcnosti Európy ⁽¹⁴⁾,
  - so zreteľom na svoje rozhodnutie z 18. júna 2020 o zriadení, pôsobnosti, počte členov a dobe trvania osobitného výboru pre zahraničné zasahovanie do všetkých demokratických procesov v Európskej únii vrátane dezinformácií, a o vymedzení jeho povinností, počtu členov a funkčného obdobia ⁽¹⁵⁾;
  - so zreteľom na informačnú správu Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (ďalej len „EHSV“) z 20. marca 2019 s názvom Právo osôb so zdravotným postihnutím voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu v praxi;
  - so zreteľom na prácu Medziparlamentnej únie (IPU) v oblasti rodovej rovnosti, najmä na jej akčný plán pre rodovo citlivé parlamenty,
  - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre ústavné veci (A9-0211/2020),
- A. keďže voľby do Európskeho parlamentu v roku 2019 zaznamenali najvyššiu účasť na voľbách do Európskeho parlamentu za posledných 20 rokov, a to 50,66 % (čo predstavuje nárast o osem percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2014), čo vysiela pozitívny signál, že európski občania sa čoraz viac zaujímajú o vývoj na úrovni EÚ a že veria, že právne predpisy EÚ majú vplyv na ich každodenný život; keďže však tento údaj maskuje veľké rozdiely medzi členskými štátmi, miera neúčasti na voľbách zostala vysoká, a preto je potrebné urobiť viac pre zvýšenie účasti na európskych voľbách;
- B. keďže výsledky prieskumu Eurobarometra, ktorý si zadal Európsky parlament po európskych voľbách v roku 2019, ukazujú, že stav hospodárstva a životného prostredia boli pre voličov dve hlavné priority, čo jasne naznačuje, že občania, ktorí sa zúčastnili na európskych voľbách, si želajú viac opatrení na úrovni EÚ v týchto dvoch oblastiach politik, v ktorých majú EÚ a vnútroštátne orgány spoločné právomoci ⁽¹⁶⁾;

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 366, 27.10.2017, s. 7.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 252, 18.7.2018, s. 215.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 252, 18.7.2018, s. 201.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 170.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 463, 21.12.2018, s. 83.

⁽¹²⁾ Prijaté texty, P9_TA(2019)0002.

⁽¹³⁾ Prijaté texty, P9_TA(2019)0031.

⁽¹⁴⁾ Prijaté texty, P8_TA(2019)0098.

⁽¹⁵⁾ Prijaté texty, P9_TA(2020)0161.

⁽¹⁶⁾ Eurobarometer 91.5, „The 2019 Post-Electoral Survey – Have European Elections Entered a New Dimension?“ (Povolebný prieskum 2019 – Nadobudli európske voľby nový rozmer?), Európsky parlament, september 2019.

Piatok 26. novembra 2020

- C. keďže správna voľba volebného systému vytvára pre občanov správne prostredie na to, aby mohli veriť svojmu základnému demokratickému právu voliť svojich demokratických zástupcov, a zároveň na to, aby politickí zástupcovia počúvali svojich voličov a zastupovali ich záujmy, čo ako také vytvára medzi občanmi sebadôveru;
- D. keďže podľa prieskumu Eurobarometra bola vyššia účasť čiastočne spôsobená vyšším zapojením mladých ľudí, hoci osoby vo veku nad 40 rokov sa volieb naďalej zúčastňujú omnoho viac; keďže viac než 50 % mladých ľudí vo voľbách hlasovalo kvôli zmyslu pre občiansku povinnosť a v reakcii na naliehavú situáciu v oblasti klímy;
- E. keďže neúnavná angažovanosť občianskej spoločnosti zohrávala kľúčovú úlohu pre proeurópsky diskurz pred európskymi voľbami;
- F. keďže vyššia účasť priniesla výhody proeurópskym stranám, ktoré získali hlasy mladších generácií, čo prispelo k proeurópskej väčšine v Európskom parlamente, ale výsledky euroskeptikov, populistov a nacionalistických hnutí, ktoré ohrozujú integračný projekt EÚ, by sa mali považovať za varovanie;
- G. keďže vyššia volebná účasť je aj znakom toho, že občania EÚ chcú, aby EÚ konala v dôležitých otázkach, ako sú zamestnanosť, životné náklady, sociálny damping, zmena klímy, migrácia, ochrana základných práv a demokratizácia, rýchlo, demokraticky a účinne;
- H. keďže je potrebné, aby sme efektívnejšie a aktívnejšie využívali všetky komunikačné prostriedky vrátane digitálnych technológií s cieľom podporiť silné prepojenie medzi politickými rozhodnutiami prijímanými na úrovni EÚ a pocitom prepojenia voličov s inštitúciami EÚ;
- I. keďže rodová rovnosť sa v radoch poslancov Európskeho parlamentu zlepšila (41 % žien v roku 2019 v porovnaní s 37 % v roku 2014), no rodovo vyvážený Európsky parlament sa zatiaľ nepodarilo dosiahnuť; keďže tieto čísla skrývajú významné rozdiely medzi členskými štátmi a početné výzvy v oblasti dosahovania rodovej parity;
- J. keďže Ursula von der Leyen je prvou predsedníčkou Európskej komisie; keďže 13 z jej komisárov sú ženy, čo predstavuje najväčší podiel komisárov v histórii;
- K. keďže rôznorodá a multikultúrna spoločnosť Európy musí byť v Európskom parlamente lepšie zastúpená;
- L. keďže 15 členských štátov naďalej obmedzuje osobám so zdravotným postihnutím hlasovacie práva, a tak bráni zmysluplnej účasti a zastúpeniu týchto občanov v demokratických procesoch; keďže sa odhaduje, že v dôsledku vnútroštátnych pravidiel 800 000 občanov EÚ nemohlo v posledných európskych voľbách uplatniť svoje právo voliť z dôvodu ich zdravotného postihnutia alebo problémov v oblasti duševného zdravia;
- M. keďže demografické zmeny a proces starnutia spoločností sú faktory, ktoré povedú ku zvýšeniu počtu osôb v zariadeniach s dlhodobou starostlivosťou a v nemocniciach; keďže je preto treba podporovať osobitné a kodifikované ustanovenia zavedené so zreteľom na tieto osoby v mnohých členských štátoch;
- N. keďže lehota na zápis do zoznamu voličov sa v členských štátoch veľmi líši a pohybuje sa od 90 dní do 3 mesiacov pred termínom volieb; keďže v informačnej správe EHSV o práve osôb so zdravotným postihnutím voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu v praxi sa odporúča, aby sa zoznamy voličov uzatvárali najskôr dva týždne pred konaním volieb;
- O. keďže podľa spoločnej správy Európskej federácie národných združení pracujúcich s bezdomovcami (FEANTSA) a Nadácie Abbé-Pierre⁽¹⁷⁾ v EÚ žije minimálne 700 000 bezdomovcov a je tu takmer 9 miliónov domácností so závažnými problémami v oblasti bývania; keďže toto číslo sa v priebehu 10 rokov zvýšilo o 70 %; so zreteľom na ťažkosti bezdomovcov s účasťou na voľbách;

⁽¹⁷⁾ FEANTSA a Nadácia Abbé-Pierre, „Fifth Overview of Housing Exclusion in Europe 2020“ (Piaty prehľad vylúčenia z prístupu k bývaní v Európe za rok 2020), júl 2020.

Piatok 26. novembra 2020

- P. keďže reforma aktu o voľbách z roku 1976, ktorú prijal Európsky parlament vo svojom legislatívnom uznesení zo 4. júla 2018 o návrhu rozhodnutia Rady, ktorým sa mení Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu pripojený k rozhodnutiu Rady 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 ⁽¹⁸⁾, stále nie je v plnej miere ratifikovaný tromi členskými štátmi;
- Q. keďže Európsky parlament by mal predkladať návrhy na zmeny aktu o voľbách, ktorý stále čaká na ratifikáciu zo strany niektorých členských štátov, s novým úsilím, a presadzovať jednotné európske volebné pravidlá;
- R. keďže výsledky volieb do Európskeho parlamentu v roku 2019 viedli ku vzniku novej parlamentnej väčšiny zloženej z rôznych politických skupín s jasnou proeurópskou identitou;
- S. keďže voľby v roku 2019 nevedli k výberu predsedu Komisie spomedzi rôznych hlavných kandidátov v dôsledku opozície Rady, čo viedlo k poklesu dôvery v proces; keďže voľba predsedu Komisie závisí od zabezpečenia podpory väčšiny poslancov Európskeho parlamentu; keďže iba niektorí občania EÚ, ktorí sa zúčastnili na voľbách do Európskeho parlamentu, tak spravili s domnenním, že ich hlas by mohol zaväziť pri voľbe predsedu Európskej komisie, čo zdôrazňuje potrebu zvýšenia informovanosti občanov EÚ o tomto procese;
- T. keďže postup navrhovania hlavných kandidátov ešte nie je plne rozvinutý; keďže mu okrem iného chýba možnosť, aby hlavní kandidáti kandidovali ako oficiálni kandidáti, čo by všetkým európskym voličom umožnilo hlasovať za svojho uprednostňovaného hlavného kandidáta a vedieť, kto sa uchádza o funkciu predsedu Komisie a ako ich európske politické strany vybrali; keďže Európsky parlament spomenul túto otázku vo svojom rozhodnutí zo 7. februára 2018 o revízií rámcovej dohody o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou ⁽¹⁹⁾;
- U. keďže systém navrhovania hlavných kandidátov sa musí po dôkladnej inštitucionálnej úvahe urýchlene zreformovať na Konferencii o budúcnosti Európy, pričom sa zohľadní proporcionálny charakter európskeho volebného systému a tak, aby bol pripravený na uplatnenie v nasledujúcich európskych voľbách v roku 2024; keďže táto úvaha by mala zahŕňať *de facto* politickú úlohu Komisie a jej predsedu a všetky súvisiace zmeny rozhodovacieho procesu Únie;
- V. keďže skutočnosť, že len 8 % voličov EÚ uviedlo, že sa zúčastnilo posledných volieb s cieľom ovplyvniť voľbu nasledujúceho predsedu Európskej komisie ⁽²⁰⁾, zdôrazňuje, že proces výberu predsedu Európskej komisie sa musí bezodkladne ozrejmiť a pre voličov musí byť transparentnejší;
- W. keďže inštitucionálne návrhy, ako napríklad nadnárodné zoznamy, ako spomenul Európsky parlament vo svojom uznesení zo 7. februára 2018 o zložení Európskeho parlamentu, ktoré umiestňujú európske politické strany a hnutia viac do centra európskych volieb, transformácia Rady na druhú legislatívnu komoru Únie, ako sa navrhuje v jeho uznesení zo 16. februára 2017 o možnom vývoji a úpravách súčasnej inštitucionálnej štruktúry Európskej únie, alebo aj zavedenie možnosti vytvárať predvolebné koalície politických strán a hnutí by mohli pomôcť zmeniť európske voľby na jednotné európske voľby, na rozdiel od 27 samostatných volieb na vnútroštátnej úrovni, ako je to dnes;
- X. keďže proces skúmania vyhlásení o záujmoch a vypočítaní dezignovaných komisárov Európskym parlamentom bol dôležitým krokom pri zvyšovaní zodpovednosti Komisie voči Európskemu parlamentu a verejnosti ako takej; keďže tento proces sa môže a mal by sa v budúcnosti ďalej zlepšovať;
- Y. keďže zahraničné mocnosti, niekedy v spojení s vnútornými aktérmi, cieľia na demokratické procesy na úrovni členských štátov aj EÚ s cieľom ovplyvniť výsledok volieb a oslabiť Úniu; keďže mechanizmy zavedené inštitúciami EÚ, ako je Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií a systém včasného varovania pri voľbách, prispeli k zmierňovaniu zahraničných zásahov počas volebnej kampane;

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 118, 8.4.2020, s. 246.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ C 463, 21.12.2018, s. 89.

⁽²⁰⁾ Eurobarometer 91.5, september 2019.

Piatok 26. novembra 2020

- Z. keďže požiadavky Komisie na platformy sociálnych médií pred voľbami spôsobili zmätok a mali nechcené dôsledky, ako napríklad zákaz politickej reklamy v celej Európe, ktorý je jedným z hlavných nástrojov, vďaka ktorým môžu voliči európske politické strany počas európskych volebných kampaní identifikovať a rozpoznať; keďže najmä v tejto oblasti by mali inštitúcie rozvíjať medziinštitucionálny prístup, aby dosiahli pozitívny vplyv na bezpečnosť a stabilitu volebného procesu; keďže kódex postupov je čisto dobrovoľný a zameriava sa skôr na transparentnosť než na skutočné obmedzenia ako tie, ktoré sa týkajú cieľenej politickej reklamy;
- AA. keďže európske politické strany a nadácie sú sprostredkovateľmi úspešnej európskej politickej diskusie počas európskych volieb aj mimo nich a mali by sa viac zviditeľniť; keďže na základe tejto dôležitej úlohy by európske politické strany a politické nadácie mali v najvyššej možnej miere zaručiť transparentnosť fondov, ktoré spravujú, najmä fondov pochádzajúcich z rozpočtu Európskej únie;
- AB. keďže európske politické strany čelia rôznym obmedzeniam kampane počas európskych volieb, vrátane obmedzenej možnosti financovať kampaň a spoločné aktivity so svojimi národnými členskými stranami, a sú zakázané viesť kampane v národných referendách o európskych záležitostiach;
- AC. keďže vznik nových politických strán a hnutí pred európskymi voľbami preukázal záujem občanov o politické inovácie;
- AD. keďže odlišné vnútroštátne pravidlá zakladania strán a prístupu k európskym voľbám sú naďalej významnou prekážkou politických inovácií a vytvorenia skutočnej celoeurópskej politickej diskusie;
- AE. keďže sa vyskytli správy o tom, že z dôvodu organizácie registrácie voličov v Spojenom kráľovstve bol približne milión európskych občanov zbavený možnosti uplatniť právo voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu;
- víta vyššiu účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019, čo dokazuje, že trend klesajúcej volebnej účasti v Európe možno zvrátiť, zároveň však vyjadruje sklamanie z pretrvávajúcej vysokej miery neúčasti a že nevolila takmer polovica všetkých oprávnených voličov v celej EÚ; uznáva dôležitú úlohu kampaní vedených inštitúciami EÚ a organizáciami občianskej spoločnosti pri zvyšovaní účasti, ako je kampaň Európskeho parlamentu „This Time I'm Voting“; zdôrazňuje, že na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni je potrebné prijať viac opatrení na stimulovanie voličov k účasti na európskych voľbách; domnieva sa, že z tejto vyššej účasti vyplýva, že čoraz viac občanov považuje EÚ za vhodnú úroveň, na ktorej možno riešiť výzvy našej doby ako hospodárstvo a udržateľný rast, zmena klímy a ochrana životného prostredia, sociálne a rodové nerovnosti, digitálna revolúcia, podpora slobody, ľudských práv a demokracie, demografia a geopolitické obavy, ako je migrácia a zahraničná politika, bezpečnosť a úloha EÚ vo svete; žiada preto všetky inštitúcie EÚ, aby prevzali zodpovednosť a konali na základe mandátu, ktorý im priamo alebo nepriamo poskytli občania;
  - je presvedčený, že trend rastúcej účasti voličov sa dá zopakovať, ak sa posilní prepojenie a zodpovednosť medzi voličmi a kandidátmi a ak sa o celoeurópskych výzvach a politických programoch bude diskutovať vo všetkých členských štátoch;
  - víta podstatné zvýšenie účasti mládeže na voľbách; opakuje svoju výzvu Rade a Komisii, aby zohľadnili ich obavy, ktoré sú kritické pre život budúcich generácií, a to prostredníctvom verejných konzultácií a Konferencie o budúcnosti Európy; odporúča, aby členské štáty zväzili harmonizáciu minimálneho veku voličov s cieľom ďalej zvýšiť účasť mladých voličov;
  - víta skutočnosť, že rodová vyváženosť v Európskom parlamente sa po posledných voľbách zlepšila; zdôrazňuje však, že stále existuje priestor na ďalšie zlepšenie s cieľom dosiahnuť skutočne rodovo vyvážený Európsky parlament, a uznáva, že medzi členskými štátmi existujú podstatné rozdiely, v niektorých bolo zvolených viac ako 50 % žien a v iných nebola do Európskeho parlamentu zvolená ani jedna poslankyňa; vyzýva členské štáty a inštitúcie Únie, aby prijali všetky potrebné opatrenia na podporu zásady rovnosti mužov a žien počas celého volebného procesu; zdôrazňuje v tejto súvislosti význam rodovo vyvážených volebných zoznamov; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s Európskym parlamentom a inými orgánmi, ako je Benátska komisia, vypracovala odporúčania pre členské štáty s cieľom zvýšiť zastúpenie žien v Európskom

Piatok 26. novembra 2020

parlamente, a vyzýva na zavedenie zoznamov kandidátov s rovnakým počtom kandidátov a kandidátok na voliteľných miestach, napríklad prostredníctvom použitia striedavých zoznamov alebo iných primeraných metód, keďže v mnohých členských štátoch nie sú právne predpisy, ktoré zabezpečujú rovné politické zastúpenie na účely volieb;

5. poznamenáva, že len niekoľko poslancov Európskeho parlamentu patrí k etnickým, jazykovým a iným menšinám⁽²¹⁾; domnieva sa, že boj proti rasizmu a odstránenie vylúčení a diskriminácie je povinnosť, ktorá vyplýva z hodnôt EÚ a z Charty základných práv Európskej únie; zdôrazňuje, že je potrebné urobiť viac na vnútroštátnej a európskej úrovni s cieľom ešte viac rozšíriť začleňovanie menšín do volebných zoznamov a zvolenie ich kandidátov, a vyzýva členské štáty a politické strany, ktoré sa zúčastňujú na európskych voľbách, aby prijali proaktívne opatrenia na zvýšenie zastúpenia nedostatočne zastúpených skupín;

6. v tejto súvislosti pripomína osobitné ťažkosti, ktorým čelia Rómovia v oblasti politickej účasti, najmä pokiaľ ide o prístup k postupom registrácie voličov okrem iného z dôvodu nedostatku dokladov totožnosti; vyzýva členské štáty, aby posilnili voličské vzdelávanie a volebnú účasť Rómov;

7. poznamenáva, že by sa mohli vypracovať podobné odporúčania týkajúce sa vykonávania pasívnych a aktívnych hlasovacích práv občanov so zdravotným postihnutím; s veľkým znepokojením pripomína, že v celej Únii občania so zdravotným postihnutím, v odhadovanom počte 800 000, nemohli v roku 2019 hlasovať z dôvodu vnútroštátnych pravidiel; vyzýva členské štáty, aby posilnili výmenu osvedčených postupov v oblasti uľahčenia prístupu zdravotne postihnutých osôb do volebných miestností; potvrdzuje, že pre zdravotne postihnutých voličov sú technické parametre hlasovania rovnako dôležité ako prístup k informáciám alebo prístup do volebnej miestnosti;

8. vyzýva členské štáty, aby zaručili, aby všetci tí, ktorí majú hlasovacie právo, vrátane občanov EÚ žijúcich mimo svojej krajiny pôvodu, bezdomovcov a väzňov, ktorým sa takéto právo priznáva v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, mohli toto právo uplatňovať;

9. konštatuje, že rozdielne volebné kultúry viedli k celému spektru rôznych volebných systémov; odporúča, aby sa jasnými nariadeniami, odporúčaniami a usmerneniami zabezpečila aproximácia smerujúca k jednotnej európskej právnej úprave volieb a rovnosti hlasu pre občanov EÚ, najmä pokiaľ ide o právo registrovať stranu a kandidovať vo voľbách, prístup k hlasovaniu, nominovanie kandidátov, prístupnosť, hlasovanie v zastúpení alebo hlasovanie na diaľku, a dni volieb;

10. uznáva dobrú organizáciu volebného procesu v európskych voľbách v roku 2019 napriek neistote vyplývajúcej z odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ; v tejto súvislosti zdôrazňuje hladkú zmenu zloženia Európskeho parlamentu po brexite z dôvodu ochrannej doložky, ktorá je stanovená v jeho uznesení zo 7. februára 2018 o zložení Európskeho parlamentu;

11. nabáda členské štáty, aby pred voľbami v roku 2024 zvýšili prostriedky pre konzuláty s cieľom umožniť zvýšenú kontrolu a informovať občanov o tom, že viacnásobné hlasovanie je zakázané;

12. vyzýva členské štáty, aby zlepšili právne predpisy s cieľom uľahčiť prístup osôb bez domova k voľbám; zdôrazňuje, že požiadavka, aby občania Únie s bydliskom v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi, predložili doklad o adrese, ako sa stanovuje v smernici Rady 93/109/ES zo 6. decembra 1993, ktorou sa stanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva a práva byť volený do Európskeho parlamentu vo voľbách do Európskeho parlamentu⁽²²⁾, môže slúžiť na vylúčenie bezdomovcov v krajinách, v ktorých nemôžu získať administratívnu adresu; rozhodne odporúča odstrániť povinnosť predložiť doklad s adresou, aby sa zlepšila volebná účasť bezdomovcov, plnoprávných občanov EÚ;

13. zastáva názor, že medzi dôvody, prečo postup navrhovania hlavných kandidátov nevedol k výberu predsedu Európskej komisie po voľbách v roku 2019, patrí po prvé to, že v nadväznosti na skúsenosti z roku 2014 neboli vykonané žiadne zlepšenia, a po druhé nebol tento proces občanom EÚ dostatočne vysvetlený a oni ho dostatočne nepochopili; má v úmysle pred ďalšími európskymi voľbami v roku 2024 zreformovať demokratický proces výberu predsedu Komisie; konštatuje však, že voľba predsedu Komisie vždy závisí od zabezpečenia podpory väčšiny poslancov Európskeho parlamentu, aby sa v plnej miere zohľadnili výsledky volieb, ako sa predpokladá v Lisabonskej zmluve;

⁽²¹⁾ Oznámenie Komisie z 19. júna 2020 s názvom Správa o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2019 (COM(2020)0252).

⁽²²⁾ Ú. v. ES L 329, 30.12.1993, s. 34.

Piatok 26. novembra 2020

14. zdôrazňuje dôležitú úlohu nadchádzajúcej Konferencie o budúcnosti Európy v diskusii o inštitucionálnych záležitostiach, a to i vzhľadom na výsledky volieb do Európskeho parlamentu v roku 2019; víta nadchádzajúce spoločné vyhlásenie všetkých troch inštitúcií EÚ o Konferencii o budúcnosti Európy a vyzýva na jeho urýchlené prijatie; pripomína záväzok predsedu Komisie zaoberať sa témami osobitne súvisiacimi s demokratickými procesmi a inštitucionálnymi záležitosťami a to aj v kontexte konferencie, no bez toho, aby boli ohrozené rozhodnutia prijaté samotnou konferenciou týkajúce sa zoznamu priorít, ktoré sa majú riešiť;

15. zdôrazňuje, že voľba Komisie a jej predsedu závisí od väčšiny poslancov Európskeho parlamentu, čo *de facto* vyžaduje vytvorenie koalície na základe programovej dohody, ako sa ukázalo pri voľbe Komisie von der Leyenovej;

16. poukazuje na to, že európskym stranám a hnutiam nič nebráni vo vytváraní koalícií pred európskymi voľbami, a teda ani možnosti predstaviť spoločný program a jediného hlavného kandidáta koalície;

17. domnieva sa, že výsledok európskych volieb posilnil politický rozmer voľby Európskej komisie, a teda aj potrebu presnejšieho a objektívnejšieho preskúmania vyhlásení o záujmoch vymenovaných členov Komisie; domnieva sa navyše, že tento proces zdôraznil potrebu technického a nestranného posúdenia vyhlásení o záujmoch vymenovaných členov Komisie; podporuje nadchádzajúce úvahy Výboru pre ústavné veci (AFCO) a Výboru pre právne veci (JURI) o vytvorení nezávislého etického orgánu, ktorý by mohol byť vybavený primeranými zdrojmi; zdôrazňuje však, že schválenie alebo zamietnutie každého vymenovaného člena Komisie a kolégia komisárov je v konečnom dôsledku politickým rozhodnutím, ktoré drží pevne v rukách Európsky parlament;

18. trvá na tom, že všetci európski voliči by mali mať možnosť hlasovať za svojho kandidáta na predsedu Komisie; preto opätovne zdôrazňuje, že hlavní kandidáti by mali mať možnosť kandidovať ako oficiálni kandidáti v budúcich voľbách vo všetkých členských štátoch na základe toho, že boli zvolení európskou politickou stranou a kandidovať s jednotným európskym volebným programom; zdôrazňuje, že vzhľadom na pomerný volebný systém EÚ by voľba predsedu Európskej komisie mala závisieť od jeho alebo jej schopnosti získať podporu väčšiny poslancov Európskeho parlamentu;

19. poukazuje na to, že navrhované zmeny primárneho práva EÚ v tejto správe, čo odráža posilnenú politickú úlohu Komisie v rámci EÚ, by mali zahŕňať aj individuálnu a kolektívnu zodpovednosť Komisie voči Európskemu parlamentu a Rade, ako aj transformáciu Rady na druhú legislatívnu komoru Únie;

20. navrhuje reformu volebného zákona a rozhodnutia o zložení Európskeho parlamentu, s okamžitými zlepšeniami pre nadchádzajúce voľby aj s dohodnutým a povinným plánom zlepšení po nadchádzajúcich voľbách;

21. berie na vedomie, že napriek tomu, že niektoré členské štáty ešte neratifikovali dohodnutú reformu volebného zákona, mohlo by sa diskutovať o týchto prvkoch, ktoré by mohli pomôcť zlepšiť európsky volebný proces, a to i v rámci Konferencie o budúcnosti Európy:

- nové spôsoby hlasovania na diaľku pre občanov počas európskych volieb za osobitných alebo výnimočných okolností,
- spoločné pravidlá prijímania kandidátov do volieb a spoločné pravidlá usporadúvania kampaní a financovania,
- harmonizované normy pre pasívne a aktívne hlasovacie práva vo všetkých členských štátoch vrátane úvah o znížení minimálneho veku voličov vo všetkých členských štátoch na 16 rokov,
- ustanovenia o obdobiach neprítomnosti poslancov, napríklad v prípade materskej dovolenky, rodičovskej dovolenky alebo vážnej choroby;

22. opätovne potvrdzuje svoju výzvu na zriadenie európskeho volebného orgánu s mandátom na monitorovanie vykonávania usmernení a ustanovení týkajúcich sa európskeho volebného zákona; odporúča posilnenie výmenných mechanizmov medzi národnými volebnými úradmi pod koordináciou európskeho volebného orgánu;

Piatok 26. novembra 2020

23. vyjadruje hlboké znepokojenie nad skutočnosťou, že sa neustále objavujú dôkazy o zasahovaní a dezinformačných kampaniach, často s náznakmi zahraničného vplyvu, v rámci príprav na európske voľby v roku 2019; chváli snahu Komisie a iných inštitúcií riešiť zahraničné zasahovanie počas volebnej kampane, najmä prostredníctvom pracovnej skupiny ESVČ East StratCom; poukazuje však na to, že finančné a ľudské zdroje potrebné na boj proti týmto útokom na európsku demokraciu, a to aj na vnútroštátnej úrovni, sú mnohokrát vyššie ako spoločne určené európske zdroje; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby výrazne zvýšili financovanie boja proti zahraničným zásahom; ako prioritu zdôrazňuje potrebu zlepšiť vzdelávanie v oblasti médií a občiansku výchovu poskytovanú vďaka kultúre a školskému vzdelávaniu už od nízkeho veku, a to s cieľom rozvíjať kritické myslenie a umožniť občanom nahradiť informácie z médií bez zdrojov a odkazov overiteľnými informáciami;

24. domnieva sa, že nezákonné zasahovanie do volebných procesov nie je výlučne zahraničným javom; domnieva sa, že obsah propagujúce algoritmy platforiem sociálnych médií sa musia kontrolovať a v prípade potreby regulovať, aby sa zabezpečila nepredpojatosť informácií dostupných občanom nebudú zaujaté a aby sa chránilo ich právo na informácie počas volebných kampaní aj mimo nich;

25. domnieva sa, že ťažkosti spojené s politickou reklamou na platformách sociálnych médií poukazujú na potrebu harmonizácie pravidiel kampane v celej únii, najmä keď európske voľby *de facto* vedú k celoeurópskym kampaniam, pri ktorých potreba dodržiavať 27 rôznych právnych režimov v digitálnom priestore vytvára prekážky a právnu neistotu pre politické strany a hnutia;

26. naliehavo vyzýva Komisiu a Radu, aby prijali všetky potrebné opatrenia na účinný boj proti zahraničným zásahom a vnútornému a vonkajšiemu rozmeru dezinformovania, v plnej miere sa zapojili do práce nového osobitného výboru Európskeho parlamentu pre zahraničné zasahovanie do všetkých demokratických procesov v Európskej únii vrátane dezinformácií a v plnej miere zohľadnili jeho odporúčania, a to ihneď po tom, ako dospeje k záverom, a pred ďalšími európskymi voľbami; nabáda Komisiu a Radu, aby omnoho užšie spolupracovali s Európskym parlamentom v týchto otázkach, keďže ochrana našich demokratických inštitúcií je kľúčovou právomocou Európskeho parlamentu;

27. uznáva dôležitú úlohu európskych politických strán, politických hnutí a nadácií pri podpore európskej politickej diskusie; poukazuje však na to, že v dôsledku reštriktívnych opatrení na európskej a vnútroštátnej úrovni sa európske politické strany nemôžu v plnej miere zúčastňovať na európskych volebných kampaniach; okrem toho zdôrazňuje, že nesmú viesť kampane v referendách, ktoré sa týkajú európskych záležitostí, ako sú medzinárodné obchodné dohody alebo referendum v Spojenom kráľovstve v roku 2016 o členstve v EÚ; požaduje ďalšie zosúladienie vnútroštátnych právnych predpisov a právnych predpisov EÚ s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre európske voľby v celej EÚ; navrhuje, aby sa zlepšila viditeľnosť európskych politických strán a hnutí tým, že sa ich názvy a logá umiestnia na volebné lístky, a odporúča, aby sa tieto prvky uvádzali aj na všetkých materiáloch používaných v európskych volebných kampaniach;

28. domnieva sa, že volebné programy európskych politických strán by mali byť známe pred voľbami, čo si vyžaduje jasné a transparentné pravidlá vedenia kampane; zdôrazňuje, že pravidlá európskych volieb musia podporovať demokraciu európskych strán, a to aj stanovením povinnosti, aby na volebnom lístku vnútroštátne strany kandidujúce v európskych voľbách povinne uvádzali vedľa vnútroštátneho loga aj logo ich príslušnej európskej strany;

29. navrhuje zmeniť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 1141/2014 z 22. októbra 2014 o štatúte a financovaní európskych politických strán a európskych politických nadácií⁽²³⁾ s cieľom umožniť európskym politickým stranám a nadáciám plne sa zúčastňovať na európskom politickom priestore, viesť kampaň a môcť využívať prostriedky na kampaň a kandidovať v európskych voľbách, zvýšiť transparentnosť svojho financovania, najmä pokiaľ ide o nakladanie s finančnými prostriedkami pochádzajúcimi z rozpočtu EÚ a ak financovanie pochádza z členských strán, a zakázať dary od súkromných a verejných subjektov z krajín mimo EÚ; zdôrazňuje však, že členské poplatky strán z krajín Rady Európy by sa mohli povoliť s cieľom posilniť celoeurópske politické väzby za predpokladu, že sa tak stane v rámci zvýšenej transparentnosti;

(23) Ú. v. EÚ L 317, 4.11.2014, s. 1.

Piatok 26. novembra 2020

30. poukazuje na to, že volebné programy európskych strán ešte stále neboli relevantnou súčasťou politickej diskusie pred voľbami v roku 2019; vyjadruje hlboké poľutovanie nad prípadmi, keď sa takáto diskusia namiesto otázok EÚ zameriavala na vnútroštátne témy bez akejkoľvek priamej súvislosti s tvorbou politiky EÚ; domnieva sa, že európsky rozmer volieb možno najvýraznejšie posilniť prostredníctvom poskytovania väčšieho množstva informácií občanom o rozhodnutiach, ktoré prijala EÚ, a vplyve takýchto rozhodnutí na ich každodenný život;
31. zastáva názor, že zavedenie každoročného európskeho týždňa konaného súčasne vo všetkých národných parlamentoch, s diskusiami medzi poslancami, členmi Európskej komisie, poslancami Európskeho parlamentu a zástupcami občianskej spoločnosti o pracovnom programe Komisie, by podporilo vznik prepojených medziparlamentných verejných sfér a zlepšilo by komunikáciu o európskych opatreniach na vnútroštátnej úrovni;
32. požaduje koordinovanú stratégiu na európskej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby médiá voľby do Európskeho parlamentu pokrývali, a to najmä zabezpečením diskusie o politických programoch rôznych európskych politických síl, pozývania kandidátov kandidujúcich v európskych voľbách v rôznych členských štátoch a pokrytia volebných podujatí;
33. nabáda prevádzkovateľov verejnoprávneho vysielania, aby v rámci svojej úlohy informovať verejnosť usporiadali a vysielali diskusie medzi vedúcimi kandidátmi, ako aj medzi kandidátmi kandidujúcimi do Európskeho parlamentu;
34. domnieva sa, že výsledok európskych volieb je jasným signálom pre dôkladnú inštitucionálnu reflexiu, ktorá občanom, občianskej spoločnosti a ich zástupcom umožní formovať budúcnosť Únie; zdôrazňuje, že vypuknutie pandémie COVID-19 zvýšilo naliehavosť procesu uskutočňovania inštitucionálnych reforiem na európskej úrovni; vyzýva preto všetkých inštitucionálnych partnerov, aby prevzali zodpovednosť a uskutočnili ambicióznú, interaktívnu a inkluzívnu Konferenciu o budúcnosti Európy, ktorá bude otvorená pre občanov, občiansku spoločnosť a ich zástupcov a ktorá posilňuje zastupiteľskú demokraciu a odolnosť EÚ tým, že prinesie hmatateľné výsledky, a aby nadviazali na závery konferencie, ktoré by mali priniesť významné zmeny v politikách a inštitucionálnej architektúre EÚ a oživiť európsky projekt;
35. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Európskej rade, Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.
-